

Zkoušky v Systému certifikace a vzdělávání účetních v ČR („systém certifikace“) se konaly v řádně vyhlášeném termínu 12. – 19. června 2018 v prostorách ICÚ, a.s. (Praha 1, Hyberská 24). Zkoušek se zúčastnilo celkem 134 adeptů systému certifikace, z nichž 93 absolvovalo zkoušku/y úspěšně. Celková úspěšnost dosáhla v tomto termínu 69,40 % (k úspěšnému zvládnutí zkoušky bylo ve všech disciplínách potřeba získat minimálně 50 bodů z maximální bodové dotace 100 bodů v časovém limitu tří hodin). Následující tabulka uvádí průměrnou úspěšnost (v %), které bylo dosaženo u zkoušek konaných v období prosinec 2012 – červen 2018 (na webových stránkách ICÚ je v rubrice certifikace – zkoušky k dispozici přehled úspěšnosti certifikačních zkoušek až do prosince 2008).

6/2018	12/2017	6/2017	12/2016	6/2016	12/2015	6/2015	12/2014	6/2014	12/2013	6/2013	12/2012
69,40	66,87	56,64	61,27	59,89	59,53	69,06	64,48	71,67	68,25	58,58	68,80

Dne 16. 7. 2018 byly výsledky zkoušek schváleny Komitétem pro certifikaci a vzdělávání SÚ, a následně byly téhož dne zveřejněny, a to písemnou formou (výpis z evidence zkoušek) a dále na webových stránkách ICÚ, a.s. www.icu-praha.cz v přehledu zkoušek na příslušných registračních kartách. Hodnocení zkoušek, příp. jejich jednotlivých částí, vč. postřehů, upozornění na nejčastější chyby a doporučení zkušebních komisařů, které by měly pomoci adeptům při jejich další přípravě, jsou uvedeny níže u jednotlivých disciplín.

ZKOUŠKA Č. 1 – ÚČETNICTVÍ PRINCIPY A TECHNIKY

Zkoušku absolvovalo 31 adeptů systému certifikace, 21 z nich složilo zkoušku úspěšně. Úspěšnost zkoušky (v %) je níže uvedena ve srovnání s předchozími zkouškovými termíny.

6/2018	12/2017	6/2017	12/2016	6/2016	12/2015	6/2015	12/2014	6/2014	12/2013	6/2013	12/2012
67,74	71,43	55,56	43,75	47,37	79,31	58,62	32,43	63,64	52,00	50,00	68,00

Maximálně bylo dosaženo 92 bodů, minimálně bylo přiděleno 24 bodů. Červnová zkouška zaznamenala neobvykle vysoký počet případů, kdy bylo uděleno poměrně vysoké bodové hodnocení. Kromě nejlepšího řešitele, kterému do maxima chybělo pouhých osm bodů, byl další jeden uchazeč hodnocen více jak osmdesáti body, a dalších osm účastníků překonalo sedmdesátibodovou hranici.

Zkouškové zadání bylo standardně rozděleno do třech částí – testové otázky, otázky s volnou odpovědí a příklady.

V rámci *testových otázek* (výběr správné odpovědi z několika nabízených variant) bylo možné získat maximálně 20 bodů za dvacet otázek, přičemž výsledné průměrné hodnocení této části zkoušky bylo, stejně jako v předchozím termínu, necelých 14 bodů (rozpětí přiděleného bodového hodnocení 6 – 19 bodů; úspěšnost této části zkoušky 66 %). Téměř všichni účastníci dosáhli v této části alespoň na polovinu dostupných bodů (pouze čtyři uchazeči byli hodnoceni méně jak deseti body). Až na jednu výjimku nikdo nechyboval v otázce cílené na částí účetní závěrky, když správně uvedli, že příloha je povinnou a nedílnou součástí účetní závěrky. Chyby se objevovaly ve všech dalších otázkách, překvapivě nejčastěji se pak chybovalo u otázek, které patřily k těm jednodušším, resp. ověřovaly opravdu základní znalosti, které by uchazeč měl mít. Jednalo se zejména o otázku č. 7, kde bylo úkolem určit, jakou informaci lze zjistit z rozvahy, kdy jen třetina uchazečů uměla správně určit, že se jedná o výši opravných položek, a dále o otázku č. 12, kdy stejně tak pouze třetina uchazečů správně uvedla, že zaplacené úroky z bankovního úvěru mohou být v přehledu o peněžních tocích vykázány v rámci všech činností. Více jak polovina uchazečů uvedla nesprávnou odpověď na otázku, pomocí čeho se zjišťuje stav majetku a závazků, co představují výnosy příštích období, a jaké povinnosti v souvislosti se zveřejňováním má malá účetní jednotka s povinným auditem účetní závěrky.

V části *otázek s volnou odpovědí* mohli uchazeči získat maximálně 10 bodů za čtyři otázky. Tato část zkoušky uchazeče „potrápila“ nejvíce. Průměrně bylo dosaženo pouze 3,6 bodu (bodové rozpětí 0 – 9 bodů). Nulové hodnocení bylo uděleno celkem ve třech případech, polovinu a více dostupných bodů získalo osm uchazečů. Definovat stručně rozdíl mezi jednookruhovou a dvouokruhovou soustavou vnitropodnikového účetnictví bylo schopno osm uchazečů, kteří získali za tuto otázku plný počet bodů, v jednom dalším případě bylo uděleno částečné hodnocení. Více jak polovina uchazečů byla schopna získat alespoň částečné hodnocení, resp. polovinu dostupných bodů, za svou odpověď na otázku, co je subjekt veřejného zájmu a jaký má význam z pohledu sestavení účetní závěrky, tři uchazeči pak získali plný počet bodů, které bylo možno za tuto otázku přidělit. Na otázku týkající se zprávy o platbách byli zcela správně schopni odpovědět tři uchazeči, další dva pak získali alespoň částečné body. Překvapivě se ale problémy vyskytly také u poslední otázky, kde bylo úkolem uvést konkrétní příklady transakcí, které budou zachyceny jako příjem příštích období, výnos příštích období a náklad příštích období. Ve čtyřech případech nemohly být přiznány ani částečné body, zcela správně odpovědělo na tuto otázku o něco málo více než polovina uchazečů. Nejvíce činil uchazečům příklad na příjmy příštích období, ale chybovalo se i u výnosů/nákladů příštích období, a to zejm. v souvislosti s opomenutím nutnosti úhrady u těchto

případů. Někteří uchazeči uvedli pouze účtování, což nemohlo být akceptováno jako plnohodnotný příklad konkrétní transakce.

Stěžejní část zkoušky byla tvořena čtyřmi příklady. Maximálně bylo možné přidělit 70 bodů, průměrně bylo dosaženo výsledku 42 bodů (úspěšnost řešení v této části zkoušky 60 % (min. hodnocení v této části zkoušky bylo 15 bodů, maximální pak 66 bodů; šedesátibodovou hranici pak překročil v této části zkoušky ještě jeden další uchazeč – vzhledem k tomu, že takto vysoké výsledky nejsou obvyklé, je na místě vyzdvihnout oba tyto skvělé výsledky).

Úkolem v příkladu č. 1 bylo na základě zadaných informací připravit účetní zápisy, zpracovat rozvahu a výkaz zisku a ztráty, přičemž formuláře byly k dispozici. Maximálně bylo možné za úplné a správné řešení tohoto příkladu přidělit 26 bodů, průměrně bylo dosaženo 17 bodů (65% úspěšnost), přičemž nejméně byly uděleny čtyři, nejvíce pak 24 bodů. V několika málo případech zcela chybělo zpracování výkazu zisku a ztráty. Stále se opakuje tak zbytečná chyba, jakou je nerozdělení položky bankovních úvěrů na krátkodobou a dlouhodobou část. Problémy činí obecně problematika daně z příjmů.

Příklad č. 2 byl zaměřen na sestavení přehledu o peněžních tocích v provozní činnosti. Úspěšnost řešení tohoto příkladu dosáhla 49 %, což je spíše z lepších výsledků (historicky úspěšnost tohoto příkladu, resp. příkladu na CF, osciluje mezi 15 a 45 % (z maximální bodové dotace 11 bodů bylo tentokrát průměrně přiděleno 5 bodů, rozpětí 0 – 11 bodů; na plný počet dosáhli dva uchazeči, nulové hodnocení bylo uděleno v jednom případě; alespoň na polovinu dostupných bodů dosáhla téměř polovina uchazečů), nicméně stále ještě činí tato problematika u zkoušky velké problémy, byť je zařazována pravidelně a lze tedy očekávat, že v nějaké podobě se objeví opětovně. Uchazeči si stále ještě nezvykli na to, že ve většině případů není zadán výsledek hospodaření v podobě, ve které vstupuje do cash flow a je potřeba jej upravit (tentokrát o odloženou daň). Někteří uchazeči zbytečně chybně uváděli položky nákladových úroků, kdy si zřejmě neuvědomili, že v tomto případě není žádná změna stavu, ale stačí vzít hodnotu za příslušné období. Dále někteří chybně vykázaly položky časového rozlišení – je třeba si uvědomit, které jsou aktivní a které pasivní. Překvapivé jsou obtíže s položkou odpisů. Někteří vůbec položku odpisů do cash flow nezahrnuli (odpisy nebyly přímo zadány, což mohl být jeden z důvodů), někteří do hodnoty odpisů uváděli konečný stav oprávek, někteří došli ke správné hodnotě odpisů, kterou přenesli do přehledu o peněžních tocích se špatným znaménkem. Stále ještě se objevují testy, ze kterých je patrné, že mají uchazeči problém i s tím, jak příslušné transakce/položky do cash flow vstupují, tj. zda je potřeba jim přiřadit plusové či minusové znaménko. V souvislosti se znaménky je třeba zdůraznit, že někteří vůbec žádná neuvádějí, a to ať se týká dopadu do výsledku hospodaření či v přehledu o peněžních tocích. Není na hodnotiteli, aby přemýšlel nad tím, co měl zřejmě dotýčný na mysli a znaménka „si doplnil“.

Úkolem ve třetím příkladu bylo posoudit, zda budou mít zadané transakce po zaúčtování vliv na změnu celkových aktiv netto, změnu celkových pasiv a změnu vlastního kapitálu, a dále spočítat celkový dopad zadaných transakcí na výsledek hospodaření. Průměrné hodnocení 15 bodů z 26 možných (body udělovány v rozmezí 5 až 25 bodů) znamenalo 58% úspěšnost u tohoto příkladu. Je třeba říci, že uchazeči si v celkovém pohledu poradili s příkladem poměrně dobře, vzhledem k tomu, že tento typ příkladu/forma ověření byl zařazen v takovém rozsahu nově. V rámci těchto komentářů nelze samozřejmě obsáhnout všechny chyby, kterých se uchazeči dopustili, je třeba však říci, že obecně je stále viditelný problém s vazbou mezi výkazy a s dopadem konkrétních transakcí do výkazů. Uchazeč např. uvede, že vznikne finanční náklad, který ovlivní výsledek hospodaření, ale zároveň uvede, že tato transakce nemá vliv na změnu vlastního kapitálu.

Čtvrtý příklad byl formou obdobný příkladu třetímu, ale byl zaměřen na dopad zadaných transakcí na rozvahu, přehled o peněžních tocích a přehled o změnách ve vlastním kapitálu. Průměrně bylo dosaženo 4,35 bodu ze sedmi možných (úspěšnost tohoto příkladu téměř 62 %), body byly udělovány v rozpětí 0 – 7 bodů. Většina uchazečů byla schopna získat polovinu a více dostupných bodů, na maximální bodovou dotaci dosáhli tři uchazeči, dalších devět pak ztratilo pouze jeden bod.

Výsledky červenové zkoušky lze v celkovém kontextu hodnotit kladně. Uchazeči, kteří zkoušku úspěšně zvládli, byli tentokrát dobře připraveni. Je třeba zdůraznit, že se eliminují testy, ve kterých by byly některé části zcela vynechány (až na pár výjimek zmíněných u příkladu číslo jedna a na otázky s volnou odpovědí, které bývají jednou z nejslabších částí zkoušky pravidelně). V rámci přípravy lze opakovaně doporučit soustředit se na výkazy, zejm. pak pochopení vazeb mezi nimi a schopnost výkazy sestavit. Pokud uchazeč tuto oblast nezvládne v rámci této zkoušky, nemůže pak uspět u navazující disciplíny.

ZKOUŠKA Č. 2 – PRÁVO

Zkoušku absolvovalo 12 adeptů systému certifikace a 7 z nich složilo zkoušku úspěšně. Úspěšnost zkoušky (v %) je níže uvedena ve srovnání s předchozími zkouškovými termíny.

6/2018	12/2017	6/2017	12/2016	6/2016	12/2015	6/2015	12/2014	6/2014	12/2013	6/2013	12/2012
58,33	78,57	25,00	55,56	77,14	58,82	68,57	60,71	86,36	65,38	52,63	70,00

Nejlepším výsledkem bylo 69 bodů, minimálně bylo naopak uděleno 27 bodů.

Zkouškové zadání obsahovalo celkem třicet otázek, přičemž zařazeny byly testové otázky, kde volili uchazeči správnou odpověď z několika nabízených variant, otázky s volnou odpovědí a otázky, u kterých bylo do předloženého textu třeba doplnit správnou odpověď.

Otázky směřovaly k ověření základních znalostí uchazečů ze všech hlavních oborů práva soukromého a dále k ověření schopností uchazečů jejich znalosti v těchto oborech prakticky aplikovat. Z oborů práva veřejného byl testován obor práva trestního, správního a práva finančního, z něj pak daňové řízení podle daňového řádu.

Skladba jednotlivých otázek byla následující:

Základní principy EU (1 otázka) – pouze pět uchazečů na tuto otázku odpovědělo správně a tedy uvést Maastrichtskou smlouvu (úspěšnost 42 %).

Trestní právo (2 otázky) – opět pouze pět uchazečů bylo schopno správně identifikovat ze zadaného popisu lichvu (úspěšnost 42 %), a překvapivě téměř nikdo z uchazečů neuměl uvést ani jednu skutkovou podstatu trestných činů, které jsou zákonem upraveny v přímé souvislosti s insolvenčním řízením.

Občanské právo procesní (1 otázka) – až na dvě výjimky se s otázkou na způsoby rozhodování odvolacího soudu uchazeči vypořádali více či méně správně a byli schopni získat alespoň částečné bodové hodnocení (na polovinu a více bodů dosáhla nadpoloviční většina).

Správní právo (1 otázka) – testovou otázku, kde bylo cílem vybrat pravdivý výrok ze dvou nabízených, bylo schopno zodpovědět pouze šest uchazečů (úspěšnost 50 %).

Finanční právo – správa daní a poplatků (1 otázka) – uvedení pravomocí, které ze zákona náleží správci daně v daňovém řízení, činilo uchazečům překvapivě problémy (byť se s touto problematikou mohli setkat i v disciplíně Daně, příp. mohou znát tuto oblast ze své odborné praxe). Pouze jeden uchazeč zodpověděl tuto otázku zcela správně (úspěšnost 31 %).

Pracovní právo (7 otázek) – poměrně velkým rozčarováním byly odpovědi na otázku, které dva způsoby, jimiž může dojít ke změně výše pravidelné měsíční mzdy nebo platu, nejsou nutně závislé na souhlasu zaměstnance. Pouze čtyři uchazeči získali plný počet bodů. Ostatní nebyli schopni uvést správně ani jeden ze způsobů, přičemž se objevily i takové odpovědi, že se jedná o práci přesčas či ve svátek, mimořádný bonus či bonus za odpracované roky, na základě povětrnostních podmínek, na základě pracovní neschopnosti, změna daňové sazby či exekuce a sezónní zaměstnání (úspěšnost pouze 33 %). Testová otázka, kde bylo úkolem vybrat, která ujednání nemusí nutně obsahovat pracovní smlouva, nečinila téměř nikomu obtíže (úspěšnost 83 %). Rozdíl mezi přeložením a dočasným přidělením zaměstnance byla nadpoloviční většina uchazečů schopná uvést zcela správně (úspěšnost 60 %). „Doplňovací“ otázku, která cílila na odpovědnost za škodu, byli opět schopni téměř všichni zvládnout a získat alespoň dílčí body za jednotlivá doplnění (pokud se vyskytovaly chyby, pak zejm. v uvedení výše, kterou je povinen zaměstnavatel zaměstnanci v daném případě uhradit (úspěšnost u této otázky 78 %). V případě testové otázky, kde bylo cílem správně určit nepřetržitý pracovní režim, bylo dosaženo 67% úspěšnosti (u nesprávných odpovědí byl volen třisměnný režim). Další otázka z této oblasti práva ilustrovala situaci, kdy se zaměstnanec chce vrátit do práce po skončení rodičovské dovolené, ale zaměstnavatel mu zatím nemůže nabídnout práci, a nečinila uchazečům obtíže – téměř všichni byli schopni na zadané úkoly reagovat zcela správně, chyby se vyskytovaly ojediněle, zejm. pak v souvislosti s uvedením plnění, které je zaměstnavatel povinen poskytovat (někteří neuměli správně identifikovat, že se jedná o náhradu mzdy, kterou zaměňovali např. s odškodným apod.). Poslední otázka testovala znalosti o zkušební době – úspěšnost řešení dosáhla 67 % (chybovalo se zejm. v tom, zda vůbec zkušební dobu sjednat či nikoli).

Občanské právo hmotné (6 otázek) – otázka týkající se výhrady lepšího kupce patřila k těm méně úspěšným (29 %), nicméně někteří byli schopni odpovědět na otázku zcela správně a získali plný počet bodů. Další otázka byla zaměřena na uzavírání smluv a také nepatřila mezi úspěšné (37,5 %), byť i v tomto případě se objevily testy, kde bylo možné udělit polovinu (většinou byli uchazeči schopni identifikovat alespoň „novou nabídku“ a více, či dokonce plný počet bodů. Nejméně úspěšnou se projevila otázka sedmnáctá, kde bylo úkolem uvést, kdy musí být dohoda o narovnání uzavřena povinně písemně – úspěšnost řešení dosáhla pouhých 21 %, ve dvou případech se o odpověď uchazeči ani nepokusili (přitom alespoň jeden z důvodů – pokud byl původní závazek

zřízen písemnou formou – bylo možné poměrně jednoduše určit). Uchazeči, kteří v této otázce „bodovali“ buď uvedli jeden, nebo druhý případ. Princip, na kterém je založeno soukromé právo, jehož znalost byla testována formou výběru správného z nabízených tvrzení, zvládli až na jednu výjimku všichni dobře (úspěšnost 92 %). Otázka uznání dluhu se jevila jako problematická – úspěšnost 33 %, v jednom případě byla otázka vynechána zcela, nicméně alespoň na polovinu dostupných bodů bylo schopno dosáhnout celkem sedm uchazečů. Záruční lhůty byly zvládnuty s úspěšností 53 %, opět nadpoloviční většina uměla odpovědět alespoň na polovinu správně, jeden uchazeč dosáhl v případě této otázky plného počtu bodů.

Obchodní právo/právo obchodních korporací (7 otázek) – oblast vyloučení člena družstva se jevila jako obtížně zvládnutelná pro většinu uchazečů (33 %, polovinu možných a více bodů získalo osm uchazečů). Překvapivě však byla pro některé obtížně zvládnutelná i otázka, která se ptala, na jaké druhy podílů může vzniknout společníkovi právo proti obchodní společnosti, jejímž je členem (vyjma podílu představujícího samotnou účast ve společnosti). Úspěšnost řešení dosáhla pěkných 72 %. Většina neúplných odpovědí neobsahovala vypořádací podíl, někdo opomenul také podíl na likvidačním zůstatku. K možná zbytečným ztrátám bodů docházelo u otázky, která cílila na druhy přeměn, kdy zcela správně odpověděl pouze jeden uchazeč, nadpoloviční většina pak dosáhla na polovinu a více bodů, které bylo možné získat. Ve většině případů chyběl převod jmění na společníka, v jednom případě nebyl udělen ani jeden bod (úspěšnost v případě této otázky 56 %). Podání návrhu na zápis do obchodního rejstříku u vybraných subjektů činilo také větší či menší problémy, nicméně více jak polovina uchazečů byla schopna získat alespoň polovinu možné bodové dotace (úspěšnost 53 %). Polovina uchazečů správně identifikovala předmět vkladu jako správnou variantu pro označení věci, kterou se společník zavazuje vložit do obchodní korporace za účelem nabytí nebo zvýšení účasti v ní. Testovou otázku cílenou na pravomoci dozorčí rady akciové společnosti zvládli až na jednu výjimku všichni bez chyby. Problematika zatímních listů, konkrétně kdy se vydávají a jakou formu mají, patřila mezi hůře zvládnuté otázky, kdy zcela správně odpověděla pouze třetina uchazečů, alespoň polovinu možných bodů pak získali další tři uchazeči. Chyby se přitom objevovaly, jak u formy, která v některých případech chyběla, nebo byla zaměněna s podobou, tak u okamžiku, kdy se zatímní list vydá.

Cenné papíry (3 otázky) – více jak 70% úspěšnost byla zaznamenána u otázky cílené na činnost investičního zprostředkovatele (otázka formou doplnění zadaného textu), uchazeči si s touto otázkou poradili velmi dobře. Testové otázky týkající se problematiky smének a šeků patřily tentokrát mezi nejméně úspěšné (pouze třicetiprocentní úspěšnost).

Ostatní (1 otázka) – poslední otázka byla zaměřena na zdravotní pojištění, jednalo se o testovou otázku a výběr správné odpovědi z nabízených variant nečinil většině uchazečů problém (pouze ve dvou případech byla označena chybná odpověď).

Z celkového pohledu byly výsledky červnové zkoušky průměrné, nicméně uchazeči, kteří uspěli, resp. nadpoloviční většina z nich, byli schopni získat více jak šedesát bodů. Zkouška z Práva není náročná z hlediska vymezené časové dotace, je tedy dostatečný prostor na kontrolu odpovědí, možná opětovné přečtení otázek a uvážení, zda všechny odpovědi směřují tam, kam otázka samotná. V některých případech je možné se domnívat, že uchazeč z přípravy vynechá celou oblast, možná v domněnku, že ostatní zvládne. Tato taktika se může, ale také nemusí vyplatit. Zvláštním jevem u této zkoušky je, že se účastníci zkoušky často lépe vypořádají s otázkami, které je možné kvalifikovat jako náročnější, zejm. pak v kontextu toho, že je pravděpodobné, že s danými oblastmi nemají uchazeči praktickou zkušenost (možná je takovým oblastem dáván v rámci přípravy větší důraz), a naopak otázky, u kterých by bylo možné předpokládat, že jde o oblasti, které by mohly být součástí „praktického života“, mívají horší výsledky. Lze jen doporučit, aby byl v rámci přípravy věnován dostatečný prostor všem oblastem, které se mohou u zkoušky vyskytnout.

ZKOUŠKA Č. 3 – KMIT

Zkoušky se zúčastnili 2 adepti systému certifikace, oba úspěšně. Úspěšnost zkoušky (v %) je níže uvedena ve srovnání s předchozími zkouškovými termíny.

6/2018	12/2017	6/2017	12/2016	6/2016	12/2015	6/2015	12/2014	6/2014	12/2013	6/2013	12/2012
100,00	75,00	100,00	62,50	33,33	72,73	100,00	83,33	88,89	60,00	80,00	35,71

Minimální počet dosažených bodů činil 62, maximum přiděleného hodnocení činilo 68 bodů.

Zkouškové zadání obsahovalo tradičně pět testových otázek (požadována volba správné odpovědi z několika nabízených variant), dvě otázky s volnou odpovědí a šest příkladů.

Výsledky testových otázek, které byly zacíleny zejm. na informační systémy a technologie, byly tentokrát stoprocentní, oba uchazeči správně zodpověděli všechny otázky a získali maximum, které bylo možné udělit (10 bodů).

V části *otázek s volnou odpovědí* bylo možné přidělit také maximálně 10 bodů, průměrně bylo dosaženo 9 bodů (v jednom případě bylo dosaženo maxima, v jednom případě nebyla zcela správně zodpovězena otázka týkající se řízení rizik).

V poslední části zkoušky, kterou tvořilo šest *příkladů*, mohli uchazeči získat až 80 bodů. Průměrně bylo dosaženo 46 bodů (nadpoloviční většinu získali oba uchazeči). Chybovalo se shodně v příkladech z oblasti statistiky (indexy a absolutní rozdíly, rozdělení náhodné veličiny), naopak finanční a pojistná matematika či národní účetnictví problémy nečinily – obecně lze předpokládat, že tyto oblasti jsou uchazečům „bližší“. Vzhledem k počtu účastníků červnové zkoušky bližší komentář neuvádíme.

ZKOUŠKA Č. 4 – MANAŽERSKÁ EKONOMIKA

Zkoušky se zúčastnili 2 adepti systému certifikace, oba s úspěšným výsledkem. Úspěšnost zkoušky (v %) je níže uvedena ve srovnání s předchozími zkouškovými termíny.

6/2018	12/2017	6/2017	12/2016	6/2016	12/2015	6/2015	12/2014	6/2014	12/2013	6/2013	12/2012
100,00	50,00	100,00	66,67	63,64	0,00	100,00	100,00	77,78	85,71	61,54	66,67

Celkem bylo minimálně přiděleno 54 bodů, nejvíce pak 71 bodů.

Zkouškové zadání bylo rozděleno na tři části – 20 testových otázek, kde bylo úkolem zvolit správnou odpověď z nabízených variant (maximální bodová dotace 20 bodů); 10 otázek s volnou odpovědí (maximální bodová dotace 20 bodů; maximální bodová dotace jedné otázky 2 body); 7 příkladů (maximální dotace 60 bodů).

Testové otázky byly zvládnuty mírně nadprůměrně; bodové rozpětí přiděleného hodnocení se v této části zkoušky pohybovalo od 7 do 15 bodů, průměrně bylo dosaženo výsledku 11 bodů (55% úspěšnost v této části zkoušky). Oba uchazeči chybovali v otázkách č. 7 (jednoduchý depozitní multiplikátor), č. 15 (štíhlé firemní systémy), č. 18 (Baumolův model) a č. 20 (metody rozpočtování).

Druhá část zkoušky – *otázky s volnou odpovědí* – nebyla, stejně jako v předchozím termínu, zvládnuta dobře. Hodnocení bylo přiděleno v rozpětí od 6 do 8 bodů; úspěšnost v této části zkoušky dosáhla pouhých 35 %. Oba uchazeči chybovali (nebo je nechali bez odpovědi) v otázkách č. 4 (potenciální produkt a jeho grafické znázornění), č. 5 (výrobní efektivnost v kontextu dokonalé konkurence v dlouhém období), č. 7 (PEST analýza), č. 8 (Adlerův vzorec – využití) a č. 9 (kvalitativní výzkum trhu – vysvětlení a příklady zdrojů informací, které může využívat). Naopak ani jednomu z uchazečů nečinily žádný problém otázky č. 6 (horizontální a vertikální analýza účetních výkazů) a č. 10 (vnitřní hodnota dluhopisu – vysvětlení ukazatele vč. jeho užití).

V poslední části, ve které byly zařazeny *příklady*, dosáhli uchazeči průměrného výsledku 44,5 bodu (rozpětí dosažených bodů 41 – 48) – úspěšnost této části zkoušky 74 %. Naprosto bezchybně byly v obou případech zvládnuty příklady č. 2 (kvantifikace úbytku zásob metodou váženého aritmetického průměru) a č. 7 (Miller-Orův model řízení peněžních prostředků). V obou případech se naopak chybovalo v příkladech č. 4 (kalkulace plných nákladů; chyby jak v kalkulačním vzorci, tak v interpretaci podstaty kalkulace) a č. 5 (dokonalá konkurence v krátkém období – popsání zadaného grafu (popis křivek nebyl schopen správně určit ani jeden z uchazečů) a výpočet zadaných veličin (objem produkce a cena problému nečily, celkové náklady, celkové příjmy a celkový zisk/ztráta však nebyl schopen určit ani jeden z uchazečů).

ZKOUŠKA Č. 5 – DANĚ

Zkoušku absolvovalo 12 adeptů systému certifikace, 7 z nich u zkoušky uspělo. Úspěšnost zkoušky (v %) je níže uvedena ve srovnání s předchozími zkouškovými termíny.

6/2018	12/2017	6/2017	12/2016	6/2016	12/2015	6/2015	12/2014	6/2014	12/2013	6/2013	12/2012
58,33	84,62	93,75	85,71	89,47	69,57	77,27	80,85	50,00	84,21	42,11	81,82

U zkoušky bylo dosaženo maxima 75 bodů, nejnižší výsledné hodnocení činilo 17 bodů.

Zkouškové zadání bylo standardně rozvrženo do tří částí – testové otázky, dílčí příklady/otázky s volnou odpovědí, strukturované příklady.

V části *testových otázek* bylo zařazeno deset otázek, u kterých měli uchazeči označit správnou odpověď z nabízených tvrzení. Z maximálního počtu 10 bodů bylo průměrně dosaženo 7 bodů (rozpětí přiděleného hodnocení 4 – 9 bodů). Testové otázky byly zacíleny zejm. na správu daní, daň z příjmů, dále byla zařazena otázka z oblasti majetkových daní. Vyjma otázky osmé (zálohy na daň z příjmů) se chyby vyskytly u všech otázek. Ve většině případů se však jednalo o dílčí chyby. Více jak polovina uchazečů pak volila nesprávné odpovědi v otázce číslo sedm (kdo může být daňovým rezidentem), dále se častěji chyby objevily u otázky druhé, která směřovala do oblasti smluv o zamezení dvojího zdanění.

Ve druhé části zkoušky, kterou tvořilo *6 dílčích příkladů/otázek s volnou odpovědí*, dosáhlo průměrné hodnocení 11 bodů z 25 možných (rozpětí 2 – 19 bodů). Úspěšnost této části zkoušky dosáhla 44 %. Zařazeny byly následující oblasti – daně z příjmů (vč. závislé činnosti), silniční daň, daň z nemovitých věcí, správa daní, spotřební daň a DPH. V případě dílčích příkladů se po delším čase objevilo opět vynechávání i několika zadaných úkolů. Lze jen opětovně doporučit a apelovat na uchazeče, aby se tomu vyhnuli, neboť vynechání více částí zkoušky, byť jsou to dílčí příklady, které mají nižší bodovou dotaci, vede k tomu, že v celkovém součtu potom mohou tyto body chybět. První dílčí příklad byl zaměřen na výpočet čisté mzdy. Dlouhodobě se výpočet mzdy jeví pro některé jako poměrně komplikovaný. Ani tentokrát tomu nebylo jinak, dokonce v jednom případě byl příklad zcela vynechán. Třetina uchazečů si s tímto příkladem neuměla správně poradit a nezískala ani dílčí hodnocení. Druhý příklad, který byl zacílen na silniční daň, byl zvládnutý lépe (všem bylo možné přiznat alespoň částečné bodové hodnocení). Chybovalo se v určení výše zálohy u nákladního automobilu, někteří nepřišli na to, že osobní automobil nebyl předmětem daně. Termín podání přiznání k dani silniční nečinil nikomu problém. Otázka cílená na daň z nemovitých věcí většinu uchazečů potrápila, v jednom případě bylo řešení zcela vynecháno, někteří se nechali zmást zadanými jednotkami. Největší počet „vynechání“ zaznamenal příklad čtvrtý, kde bylo úkolem určit v jednotlivých letech výši částky, kterou bude podnikatel zahrnovat do výdajů na dosažení, zajištění a udržení příjmů v případě finančního leasingu. Třetina uchazečů se o řešení vůbec nepokusila, z uchazečů, kteří příklad řešili, pouze dva dosáhli na plný počet dostupných bodů, přitom šlo o jednoduché časové rozlišení. Pátý příklad zaměřený na oblast správy daní byl zvládnutý více či méně dobře, o řešení se pokusili všichni. Někteří možná z nepozornosti ztratili body, když počítali výši úroků/pokut, přičemž otázka zněla „kdy (kterým dnem – uveďte konkrétní datum)“. Úkolem v posledním dílčím příkladu bylo spočítat spotřební daň a DPH u cigaret – třikrát byl příklad vynechán, čtyři uchazeči zcela správně vyřešili, ostatní určili správně buď jen DPH, nebo naopak jen zatížení spotřební daní a získali tak pouze částečné hodnocení.

Poslední část zkoušky byla tvořena *čtyřmi strukturovanými příklady* a cílila na stěžejní oblasti – DZP FO, DZP PO a DPH, dále byl zařazen příklad na výpočet odpisů. Průměrné hodnocení této části zkoušky bylo 35 bodů (maximum 65 bodů), bodové rozpětí přiděleného hodnocení 7 – 47 bodů (úspěšnost této části zkoušky 54 %).

Strukturovaný příklad 1 byl zaměřen na daň z příjmů fyzických osob. Příklad řešili až na jednu výjimku všichni účastníci zkoušky. Průměrné bodové hodnocení tohoto příkladu dosáhlo necelých 10 bodů (49 % úspěšnost); polovina uchazečů byla schopna dosáhnout na více než polovinu dostupných bodů.; rozpětí přiděleného bodového hodnocení 0 – 16 bodů). Většinou uchazečů činilo problém určení dílčího základu daně z příjmů ze závislé činnosti, který buď vůbec nevyplnili, nebo opomněli pojistné u dohody o provedení práce (hrubá výše odměny činila 20 tis. Kč). V několika málo případech se v souvislosti s výpočtem dílčího základu daně z příjmů ze samostatné činnosti objevilo chybné určení výše výdajů (zadána byla řemeslná činnost). V případě dílčího základu daně z nájmu opominuli někteří uchazeči podmínku maximální částky, kterou bylo možné uznat jako výdaj, dále někteří nezapočítali všechny příjmy. Některým činilo problém zařazení zadaných položek mezi správný dílčí základ daně – nejčastěji se zaměřovaly položky v rámci příjmů z kapitálového majetku a příjmy zdaněné srážkou u zdroje. V případě nezdanitelných a odčitatelných položek se chyby vyskytovaly zejm. v souvislosti s penzijním pojištěním. Chyby se ale vyskytovaly i v položkách slev na dani a daňového zvýhodnění (děti, manželka). Komplikací byla pro některé účastníky také situace spojená s automobily (jeden plně využíván k podnikání, druhý využíván i k soukromým účelům). Téměř nikdo neurčil správně termín pro podání daňového přiznání a termíny záloh (termíny záloh bývají často buď zcela bez vyplnění, nebo nejsou uvedeny správně či zcela správně – úplně správná odpověď zahrnuje i rok). Na druhou stranu si většina těch, kteří se zabývali zadaným příjmem ze zahraničí, s touto položkou, která se mohla jevit jako náročnější, poradila dobře. Další oblastí, která byla téměř všemi zvládnuta bez problémů, bylo uplatnění darů.

Strukturovaný příklad 2 cílil na daň z příjmů právnických osob. Příklad řešili všichni uchazeči – průměrné hodnocení, kterého bylo dosaženo u tohoto příkladu, bylo 10 bodů (maximálně bylo možné dosáhnout 20 bodů; rozpětí přiděleného bodového hodnocení 6 – 12 bodů). Chyby se vyskytovaly zejména v určení položek zvyšujících/snižujících výsledek hospodaření pro účely tvorby základu daně. V ojedinělých případech byla špatně určena výše uhrazených záloh. Naopak většina měla problém s určením termínů splatnosti záloh na další zdaňovací období.

Strukturovaný příklad 3 byl zaměřen na daň z přidané hodnoty. Příklad měl maximální bodovou dotaci 20 bodů, průměrné hodnocení tohoto příkladu dosáhlo počtu 13 bodů (rozpětí udělených bodů 0 – 20), úspěšnost řešení dosáhla 66 %. V jednom případě zůstal tento příklad zcela bez řešení, v jednom dalším případě bylo řešeno jen částečně, což také ovlivnilo průměrné hodnocení (většina uchazečů za tento příklad získala poměrně vysoké body a příklad patřil v tomto termínu k těm nejúspěšnějším částem zkoušky). Pokud se vyskytly chyby, pak to bylo zejm. v tom, jaké položky měly být zahrnuty do kráceného odpočtu, ojediněle se však také objevila záměna zdanitelného plnění s nárokem na odpočet.

Poslední oblastí, která byla zařazena do této části zkoušky, byly *daňové odpisy (příklad 4)*, které patřily k nejslabším částem zkoušky. Úplným a správným řešením tohoto příkladu bylo možné získat 5 bodů,

průměrným hodnocením bylo pouze 1,5 bodu (rozpětí udělených bodů 0 – 4), úspěšnost 30 %. Třetina uchazečů nezískala ani jeden bod. Chybovalo se u všech třech položek, které byly tentokrát zadány – někteří nezohlednili informaci o urychlení odpisů v prvním případě, ve druhém někteří propočítávali odpisy, přičemž v zadaném roce byl majetek z odpisování vyloučen, v posledním případě činila problém zejm. zvýšená vstupní cena.

Ve srovnání s předchozím termínem se v červnu zkoušky z Daní účastnilo poměrně málo uchazečů. Úspěšnost je ve srovnání s předchozími termíny poměrně nízká, nicméně ti, kteří zkoušku zvládli, dosáhli pěkných výsledků. Je možné, že dlouhodobě vysoká úspěšnost může trochu „svádět“ k tomu podcenit přípravu – lze jen doporučit, aby se uchazeči vždy snažili připravit na všechny oblasti sylabu, aby se nestávalo, že vynechají celé příklady – vynechat dva komplexní příklady a k tomu nějaký dílčí příklad je opravdu velký risk a je velice pravděpodobné, že dojde k neúspěchu u zkoušky. V rámci červnové zkoušky se vyjma výše uvedených chyb poměrně často objevoval problém se zaokrouhlováním – např. i u výpočtu mzdy (byť lze přiznat částečné body, nelze takovou hodnotu považovat za zcela správnou).

U zkoušky jsou k dispozici daňové zákony, připravený uchazeč by měl být schopen zkoušku zvládnout.

ZKOUŠKA Č. 6 – FINANČNÍ ÚČETNICTVÍ A VÝKAZNICTVÍ

Zkoušku absolvovalo 24 adeptů systému certifikace, 15 z nich s úspěšným výsledkem. Úspěšnost zkoušky (v %) je níže uvedena ve srovnání s předchozími zkouškovými termíny.

6/2018	12/2017	6/2017	12/2016	6/2016	12/2015	6/2015	12/2014	6/2014	12/2013	6/2013	12/2012
62,50	41,46	29,03	54,84	27,27	20,00	46,51	40,00	67,57	34,09	39,34	44,83

Nejméně bylo přiděleno 24 bodů, nejlepším výsledkem bylo 74 bodů (další tři účastníci získali 60 a více bodů, přičemž jeden z nich překročil sedmdesátibodovou hranici). Naopak pět účastníků nezískalo ani třicet bodů.

Zkouška byla standardně rozdělena do tří částí – testové otázky (maximum 10 bodů za deset otázek), strukturované příklady (maximum 40 bodů za čtyři příklady) a souvislé příklady (maximum 50 bodů za dva příklady).

Za odpovědi na *testové otázky* bylo v průměru uděleno 6 bodů (60% úspěšnost v této části zkoušky), přičemž body byly přidělovány v rozpětí 3 – 9 bodů. Alespoň na polovinu dostupných bodů nedosáhli pouze čtyři uchazeči). Chyby se vyskytovaly u všech otázek. Více jak polovina chybných odpovědí se pak objevila u otázek č. 1 (povinnost sestavit přehled o peněžních tocích dle zákona o účetnictví), č. 9 (ocenění rezervy na odstranění aktiva a uvedení místa do původního stavu podle IFRS) a č. 10 (vykazování položky náklady příštích období podle českých účetních předpisů). Čtvrtina uchazečů nebyla schopna správně určit mezitímní účetní závěrku jako tu, kterou je možné sestavit k jakémukoli okamžiku rozvahového dne. Stejně tak čtvrtina účastníků volila chybnou odpověď u vykazování vlastních akcií účetní jednotky.

V rámci strukturovaných dílčích příkladů bylo možné dosáhnout maxim 40ti bodů, přičemž průměrně bylo dosaženo 21 bodů (úspěšnost 52,5 %). Body byly přidělovány od 2 do 36, alespoň na polovinu možné bodové dotace dosáhlo 25 uchazečů.

Úkolem v *prvním dílčím příkladu* bylo vyčíslit ze zadaných údajů výnosy společnosti za poskytování služeb ve vybraných rocích, a to jak podle české legislativy, tak podle IFRS. Průměrně bylo za tento příklad dosaženo 3,5 bodu, více jak polovinu dostupných bodů získalo 11 uchazečů, z toho osm dosáhlo na plný počet bodů, které bylo možné za tento příklad přidělit (příklad zaznamenal úspěšnost 58 %). Největší komplikací se jevílo stanovení výše výnosů podle IFRS ve druhém z vybraných roků, kdy uchazeči opomíjeli rozložení poskytnuté slevy na obě poskytované služby).

Druhý dílčí příklad byl zacílen na výnosy ze smluv se zákazníky – úkolem bylo vyčíslit náklady a výnosy za vybrané období, opět jak podle IFRS, tak v souladu s českou úpravou. Byly zadány dva úkoly (dvě varianty smlouvy) – první varianta cílila na procento dokončení, ve druhé variantě šlo o přírůstek k nákladům. Průměrně bylo dosaženo 6ti bodů, čemuž odpovídá úspěšnost 55 %. Příklad tedy patřil mezi úspěšnější části zkoušky. Uchazeči se zřejmě v souvislosti s úpravou sylabu na tuto oblast více zaměřili. Většina uchazečů získala alespoň polovinu dostupných bodů, dva uchazeči dosáhli plného počtu bodů, na druhou stranu se ve dvou případech objevilo také nulové hodnocení. Většina uchazečů se dopracovala ke správnému procentu dokončení, ale paradoxně jím pak někteří z nich přepočítali náklady místo výnosů. Někteří se zbytečně zaobírali i výpočtem výsledku hospodaření, což nebylo požadováno. V případě posouzení podle české legislativy téměř většina uchazečů nebyla u první varianty schopna správně uvést, že dopad bude nulový – vynaložené náklady x změna stavu nedokončené výroby. Někteří uchazeči „vypustili“ jeden úhel pohledu v případě obou variant, když je řešili buď jen z pohledu IFRS, nebo jen v kontextu českých účetních předpisů. Lze se jen těžko domnívat, zda šlo o nepozornost při čtení zadání, nebo zda nevěděli, jak by se postupovalo.

Třetí dílčí příklad byl zaměřen na problematiku konsolidace – úkolem bylo vyčíslit konsolidační rozdíly a uvést, zda se bude jednat o kladný či záporný konsolidační rozdíl. Příklad byl nejuspěšnější částí zkoušky, uchazeči byli ve většině dobře připraveni a byli schopni získat „rychlé“ body. Průměrně bylo uděleno 4,42 bodu, čemuž odpovídá úspěšnost 74 %. Plný počet bodů získalo 10 uchazečů, v jednom případě nemohl být naopak udělen žádný bod. V mnoha případech bylo opomenuto uvedení, o jaký konsolidační rozdíl se jedná, byť v úkolu bylo zřetelně uvedeno, že i toto je požadováno. Důkladnému pročtení zadání by měla být věnována pozornost, aby nedocházelo ke zbytečným ztrátám bodů za opomenutí nějaké části úkolu. V několika případech se objevil správný výsledek u jedné akvizice, ale chybný v případě druhé zadané akvizice – jakoby uchazeč zkoušel, zda některá z vybraných variant výpočtu „projde“.

Zcela jednoznačně nejslabší výsledky měl čtvrtý dílčí příklad zaměřený na leasing. Průměrně bylo dosaženo 3,71 bodu, úspěšnost tedy pouhých 22 %. Úkolem bylo vyčíslení nákladů za vybrané roky, a to opět jak podle IFRS, tak podle české účetní legislativy. Pouze tři uchazeči byli schopni získat polovinu a více dostupných bodů. Nulové hodnocení se objevilo v pěti případech.

Na dva komplexní příklady připadá polovina maximální bodové dotace celé zkoušky. Cíleny jsou standardně na výkazy, tentokrát byly zařazeny výkaz zisku a ztráty v prvním případě, a přehled o peněžních tocích byl předmětem druhého příkladu. Opakovaně se zdůrazňuje, že na tuto část zkoušky je třeba se důkladně připravit, neboť pokud není dobře zvládnuta, je velká pravděpodobnost neúspěchu u zkoušky jako takové. Průměrně bylo v této části zkoušky dosaženo necelých 23,77 bodu (7 – 36 bodů), což je lepší výsledek, než při předchozí prosincové zkoušce, 13 uchazečů získalo alespoň polovinu (tedy alespoň 25) a více dostupných bodů. Úspěšnost stěžejní části zkoušky dosáhla necelých 48 %.

Úkolem v *prvním příkladu* bylo doplnit chybějící položky výkazu zisku a ztráty v druhovém členění. Výchozími byly hodnoty ze zadané rozvahy a doplňující informace. Nebyla zadána žádná situace, která by se již někdy v minulosti ve zkoušce nevyskytovala, navíc nebyla tentokrát zařazena problematika odložené daně, výkaz jako takový byl k dispozici. Přesto bylo průměrně uděleno pouze 10,6 bodu (rozpětí přiděleného bodového hodnocení 6 – 17 bodů), čemuž odpovídá úspěšnost řešení 42 %; pouze třetina uchazečů dosáhla alespoň na polovinu možné bodové dotace). Nejvíce chyb se objevilo ve vykázání, potažmo tedy výpočtu, odpisů a opravných položek. Potíže činí také problematika cenných papírů. Někteří uchazeči přišli alespoň o dílčí body tím, že neuvedli postup výpočtu jednotlivých hodnot. Pokud je uvedena chybná hodnota, která se skládá z více dílčích číselných položek, a není uveden žádný postup výpočtu či poznámka, z jakých konkrétních hodnot se výsledná částka uvedená ve výkazu skládá, není možné udělit alespoň částečné hodnocení. Jde samozřejmě pouze o dílčí body, ale v konečném výsledku pak i tyto mohou hrát roli.

Druhý příklad byl zaměřen na přehled o peněžních tocích – úkolem bylo tentokrát výkaz sestavit, a dále vypočítat a stručně okomentovat vybrané ukazatele finanční analýzy (solventnost a úrokové krytí na bázi cash flow). Uchazeči byli v tomto případě úspěšnější než u výsledovky, alespoň polovinu a více bodů získalo celkem 15 uchazečů. Body byly přidělovány od nuly do 22, průměrně bylo dosaženo 13 bodů, čemuž odpovídá úspěšnost 52 %. Někteří uchazeči zcela vynechali finanční analýzu. Hlavním problémem bylo stanovení správné hodnoty výsledku hospodaření před zdaněním (někteří si zřejmě ani neuvědomili, že je třeba zadanou hodnotu upravit). Dále se tradičně chybovalo ve vyčíslení položek změny stavu, ale objevily se i chyby v souvislosti s úroky, a to i v položkách, které bylo možné určit přímo ze zadání a nebylo potřeba dalšího výpočtu. I v tomto případě někteří neuváděli postup výpočtu hodnot, které následně vstupovali do zadaného výkazu.

ZKOUŠKA Č. 7 – PROFESNÍ CHOVÁNÍ A KOMUNIKACE

Zkoušku absolvovalo 19 adeptů systému certifikace, až na jednu výjimku byli u zkoušky všichni úspěšní. Úspěšnost zkoušky (v %) je níže uvedena ve srovnání s předchozími zkouškovými termíny.

6/2018	12/2017	6/2017	12/2016	6/2016	12/2015	6/2015	12/2014	6/2014	12/2013	6/2013	12/2012
94,74	91,67	93,33	72,73	73,33	88,00	100,00	89,29	92,31	82,35	90,63	71,15

Minimální počet dosažených bodů byl 48, maximální pak 91 bodů.

Zkouškové zadání tvořily standardně dvě části – testové otázky (24 testových otázek s výběrem správné odpovědi z uvedených tvrzení, s maximální bodovou dotací 40 bodů) a 12 otázek s volnou odpovědí, které měly maximální bodovou dotaci 60 bodů.

V případě *testových otázek* dosahovali uchazeči průměrného hodnocení 32,5 bodu, tj. 81% úspěšnost v této části zkoušky (min. přiděleno 24, max. 39 bodů). Polovina a více uchazečů chybovala v otázkách č. 4 (požadavky na činnost vyplývající z pracovní pozice – vybrat z nabízených variant, co mezi tyto požadavky nepatří), č. 9 (vybrat z nabízených variant tu, která vystihuje „lídra“), č. 21 (vztah organizační kultury a etiky) a č. 22 (jak, v jaké roli, primárně nevystupuje vůdce).

V části zkoušky zahrnující *otázky s volnou odpovědí* bylo průměrně dosaženo hodnocení necelých 42 bodů, úspěšnost této části zkoušky 69 % (rozpětí přiděleného bodového hodnocení 20 – 53 bodů). V předchozím termínu nedosáhla celá polovina uchazečů alespoň na polovinu možné bodové dotace – v případě červnové zkoušky to byly naopak pouze dva případy, kdy bylo v této části uděleno méně než 30 bodů. Nejčastěji se vyskytovaly problémy u otázky č. 10 (pouze vyjmenování teorií motivace pracovního jednání), kdy celkem v šesti případech nebyly přiznány žádné body (ať již za nesprávnou odpověď, nebo z důvodu vynechání otázky), a u otázky č. 6 (etapy vývoje pracovní skupiny – zde se spíše jednalo o neúplné či nesprávné odpovědi, než o zcela vynechané odpovědi). Větší chybovost byla dále zaznamenána u otázky č. 11 (příklady toho, co může ovlivnit komunikaci) a otázky č. 4 (mobbing – spouštěče a možné příčiny jeho výskytu). Otázka věnovaná etice v rámci účetní profese byla zvládnuta u většiny téměř stoprocentně, ztráta bodů plynula zejm. z nevedení opravy výroku, drobné „zakolísání“ se objevovalo zejm. u druhého bodu – povinnost dodržovat také profesní standardy, a dále u podotázek, které plynuly z disciplinárního řádu (opodstatněnost oznámení o provinění, zveřejnění uděleného disciplinárního opatření).

Uchazeči dosahovali v tomto zkouškovém termínu poměrně vysokého bodového hodnocení a lze konstatovat, že byli na zkoušku řádně připraveni. Objevilo se několik případů, kdy uchazeč nechal zcela bez odpovědi i několik otázek, což se ve finále nemusí „vyplatit“. Dále je třeba zdůraznit, že některé odpovědi jsou sice obsírné, ale nesměřují k dané otázce a nelze je tedy uznat jako „plnohodnotné“. Není to problém jen této zkoušky, obecně se u zkoušek vyskytují případy, ze kterých lze usuzovat, že uchazeč, který si není jistý nebo neví odpověď na danou otázku, pokouší se „prodat“ alespoň to, co z té konkrétní oblasti ví – byť na to není tázán.

ZKOUŠKA Č. 8 – MANAŽERSKÉ FINANCE

Zkoušku absolvovalo 13 adeptů certifikace, 8 z nich uspělo. Úspěšnost zkoušky (v %) je níže uvedena ve srovnání s předchozími zkouškovými termíny.

6/2018	12/2017	6/2017	12/2016	6/2016	12/2015	6/2015	12/2014	6/2014	12/2013	6/2013	12/2012
61,54	69,23	44,44	82,35	70,00	85,71	88,24	80,00	50,00	77,78	78,57	91,67

Minimální hodnocení bylo 24 bodů, zatímco nejlepší řešitel získal 82 bodů. Průměrné skóre činilo 54 bodů.

Zkouškové zadání bylo rozděleno do dvou částí – v první byly zařazeny testové otázky (10 otázek; volba správné odpovědi z nabízených variant), druhou část tvořily příklady (celkem pět).

Na teoretické *testové otázky* připadlo 20 ze 100 bodů za celý test. Tato část testu se jevila poměrně snadná, když uchazeči v průměru získali 15,5 bodu z celkové možné bodové dotace (78% úspěšnost, body přidělovány v rozmezí 12 až 20). Dvě otázky byly zodpovězeny správně všemi uchazeči, naproti tomu více než polovina špatných odpovědí byla pouze u otázky čtvrté, která ověřovala znalost principu časové hodnoty peněz, když se ptala na nejvyšší budoucí hodnotu tří různých modelových peněžních toků.

Příklady tvořily 80% podíl z maxima 100 bodů za celý test. Průměrná úspěšnost řešení dosáhla necelých 49 % (průměrně bylo dosaženo 38,69 bodu, body přidělovány od 10 do 62). Příklady primárně pokrývaly oblasti zkouškového syllabu, u kterých se vyžaduje od uchazeče komplexní znalost, popřípadě základní znalost. Konkrétně šlo o následující problematiku:

- *Příklad č. 1* za 18 bodů směřoval k problematice výpočtu peněžních toků. Úspěšnost řešení byla 44 % (průměrně 8 bodů) a značně kolísala od naprosto správného řešení za plný počet bodů až po nulové bodové zisky (dva uchazeči). Zadání příkladu vysloveně nepředepisovalo, zda použít přímou nebo nepřímou metodu výpočtu peněžních toků. Většina uchazečů si své řešení zkomplikovala volbou nepřímé metody, která se vzhledem ke své větší abstraktnosti ukázala buďto nad jejich síly, nebo si při ní výpočet neúměrně zredukovali pouze na „čistý zisk + odpisy“, čímž nedostáli zadání, jelikož opominuli zadáním přesně specifikované změny v položkách čistého pracovního kapitálu. Naopak uchazeči, kteří zvolili snáze představitelnou přímou metodu určení peněžních toků, zpravidla dospěli ke správným peněžním tokům a tomu odpovídajícím konečným zůstatkům peněžních prostředků. Jedinou komplikací pak pro ně zůstal druhý úkol požadující výpočet běžné likvidity. V jejím výpočtu více než polovina uchazečů opomněla skutečnost, že zásobou nejsou pouze zásoby materiálu, které dle zadání byly nulové, ale také zásoby hotových neprodaných výrobků, které pouze čtveřice uchazečů vzala v potaz při svém výpočtu ukazatele likvidity.
- *Příklad č. 2* se zabýval tematikou Miller-Orrova modelu a se 67% úspěšností řešení představoval nejjednodušší příklad, čemuž odpovídá skutečnost, že hned čtyři řešitelé získali plný počet 16 bodů. Zbývající řešitelé ztratili body zejména na neznalosti principu modelu, kdy se často snažili při výpočtu dolní meze přičítat spread k bodu návratu. Dále pak činil potíže výpočet nové hodnoty spreadu v posledním úkolu, kdy do vzorce často byla dosazována chybná hodnota celoroční výnosnosti místo denní sazby.

- *Příklad č. 3* dával uchazečům za úkol vyhodnotit, zda bude výhodnější leasing nebo úvěr k financování investice do nového serveru. Z bodové dotace 16 bodů získali adepti v průměru 9,2 bodu, tedy téměř 58% úspěšnost řešení. Příklad tak představoval druhý nejjednodušší a pro řadu adeptů nepředstavoval zásadní problém. S odhlédnutím od naprosto nedostačujících řešení se chyby vyskytovaly zpravidla v souvislosti s poněkud netradičněji zadanou situací, kdy pořizovaný majetek byl nejprve rok vyráběn a na výrobu skládána záloha. Řadě uchazečů tato skutečnost unikla a poté odůročovali své výsledky ke špatnému datu, či mixovali investiční výdaje z různých časových okamžiků.
- *Příklad č. 4* za 16 bodů zkoumal dopady zavedení skonta. Úspěšnost řešení činila pouhých 33,7 % a příklad se tak překvapivě ukázal nejobtížnějším, ačkoliv od uchazečů víceméně vyžadoval kupecké počty. Většina se snažila na příklad naroubovat naučený vzorec, aniž by brala v potaz zadané předpoklady, které zaváděné skonto měly provázet a které zjednodušený učebnicový vzorec nepostihoval. Nulové hodnocení se objevilo v jednom případě.
- *Příklad č. 5* za 14 bodů uzavíral příkladovou část. Ukázal se druhým nejobtížnějším s úspěšností 38,5 %. Problematické se zde ukázalo vyhodnocení, zda držitelé vyměnitelného dluhopisu jej mají směnít za akcii, či nikoliv. Základem úspěchu bylo srovnat budoucí očekávanou cenu akcie s nominálem dluhopisu. Toto srovnání mělo ukázat, že akcie je hodnotnější, a proto by racionálně uvažující investor měl dluhopis směnít. Ačkoliv většina adeptů správně určila, že akcie má být vyměněna za dluhopis, při výpočtu hodnoty dluhopisu v druhém úkolu však již tento svůj závěr neaplikovala a připravila se tak zbytečně o část potenciálního bodového zisku. Nulovým počtem byli v tomto případě hodnoceni čtyři uchazeči.

Z výše uvedených poznámek o výsledcích zkoušky lze odvodit následující obecná doporučení pro potenciální uchazeče o zkoušku:

- Zejména problematiku vyžadující komplexní znalost je třeba pochopit. Zřetelné to bylo např. na výpočtu peněžních toků, kde řada uchazečů vycházela ze zjednodušeného výpočtu cash flow jako „čistý zisk + odpisy“, aniž by si uvědomila, že takový výpočet předpokládá nulové změny ve výši pracovního kapitálu a že tento předpoklad nebyl v zadání vůbec splněn.
- Kromě správných výsledků je hodnocen také postup výpočtu. Vyloženě proti sobě proto byla dvojice uchazečů, kteří zaznačili do zkouškových archů pouze výsledky bez uvedení postupu. Při špatném výsledku byl totiž bodový zisk automaticky nulový, neboť postup výpočtu nebylo možné posoudit, zatímco kdyby výpočet rozvedli, mohli získat alespoň částečný bodový zisk za správné části postupu.

ZKOUŠKA Č. 9 – MANAŽERSKÉ ÚČETNICTVÍ

Zkoušku absolvovali 3 adepti systému certifikace, přičemž dva s úspěšným výsledkem. Úspěšnost zkoušky (v %) je níže uvedena ve srovnání s předchozími zkouškovými termíny.

6/2018	12/2017	6/2017	12/2016	6/2016	12/2015	6/2015	12/2014	6/2014	12/2013	6/2013	12/2012
66,67	100,00	100,00	50,00	66,67	100,00	100,00	50,00	100,00	80,00	42,86	100,00

Minimálně bylo přiděleno 40 bodů, maximálně bylo dosaženo 81 bodů.

Zkouškové zadání bylo tvořeno 5ti strukturovanými příklady (všechny příklady s maximální bodovou dotací 25 bodů), z nichž uchazeči volili k řešení čtyři.

Příklady byly zaměřeny na následující oblasti:

- Příklad 1 – Zjišťování výsledku hospodaření
- Příklad 2 – Odpovědnostní řízení
- Příklad 3 – Analýza odchylek
- Příklad 4 – Rozhodování na existující kapacitě
- Příklad 5 – Alokace nákladů

Ve všech třech případech byly uchazeči zvoleny příklady první, třetí a čtvrtý. Dvojice uchazečů pak řešila příklad druhý a pouze jeden uchazeč volil k řešení příklad pátý.

Nejlepších výsledků bylo dosaženo u příkladu číslo čtyři, kdy všichni uchazeči dosáhli téměř na maximum možné bodové dotace, průměrně bylo dosaženo 23 bodů, čemuž odpovídá úspěšnost 92 %.

Vysokou úspěšnost zaznamenalo také řešení pátého příkladu, jehož úkolem bývá standardně vypracování zprávy pro vedení společnosti k zadané problematice. Tento typ příkladu bývá uchazeči volen velmi zřídka, ale pokud

ho již někdo řeší, vypořádá se s ním s dobrými výsledky (úspěšnost řešení tentokrát 80 %, body byly ztraceny pouze v souvislosti s uvedením stručného komentáře).

Příklad první zvládli dva uchazeči výborně a získali plný počet bodů. Jednomu uchazeči se naopak řešení tohoto příkladu nepodařilo (poměrně velká část úkolů zůstala i bez řešení). Průměrně bylo za tento příklad uděleno 17,3 bodu, úspěšnost řešení tedy 69 %.

Ve třetím příkladu, který řešili všichni, pouze jeden uchazeč dosáhl na více jak polovinu možné bodové dotace. Hodnocení bylo uděleno v rozpětí 6 – 14 bodů, průměrně bylo tedy dosaženo 9,7 bodu (úspěšnost necelých 39 %). Problémy činilo zejm. stanovení výše nevyužitých fixních výrobních nákladů a dále stanovení výše skutečného zisku za předpokladu, že se zásoby materiálu oceňují na úrovni skutečné pořizovací ceny a zásoby hotových výrobků na úrovni předem stanovených plných nákladů, a poslední úkol, kdy měli uchazeči určit, jak se na rozdíl mezi skutečným a rozpočtovaným ziskem podílely zadané faktory.

Nejproblematictější se jevil příklad druhý, kdy oba uchazeči, kteří si příklad vybrali, jeho řešení nezvládli dobře. Úkolem bylo uvést u zadaných pěti variant situací, o jaký typ odpovědnostního střediska se jedná (z pohledu hodnotového řízení), navrzení způsobů zjištění a charakteru výsledku hospodaření a stanovení jeho výše. Průměrně bylo uděleno 6 bodů (úspěšnost tedy pouze 24 %).

ZKOUŠKA Č. 10 – IFRS (IFRS specialista)

Zkoušku absolvovalo v rámci systému certifikace 5 adeptů a 2 byli u zkoušky úspěšní. Úspěšnost zkoušky (v %) je níže uvedena ve srovnání s předchozími zkouškovými termíny (jedná se pouze o „skupinu“, která absolvovala zkoušku v rámci systému certifikace).

6/2018	12/2017	6/2017	12/2016	6/2016	12/2015	6/2015	12/2014	6/2014	12/2013	6/2013	12/2012
40,00	57,14	14,29	36,36	28,57	41,67	28,57	23,08	58,33	57,89	37,50	46,43

V rámci samostatné kvalifikace IFRS specialista se prosincové zkoušky zúčastnilo 5 uchazečů, zkoušku složili úspěšně čtyři z nich (80% úspěšnost této skupiny).

Celkem tedy červnovou zkoušku úspěšně absolvovalo 6 uchazečů z celkového počtu 10 zúčastněných – tomu odpovídá úspěšnost 60 % (pro srovnání uvádíme celkovou úspěšnost zkoušky v letech 2014 – 2017; 12/2017: 58,33 %; 6/2017: 45,45 %, 12/2016: 42,86 %, 6/2016: 36,84 %, 12/2015: 40 %, 6/2015: 23 %, 12/2014: 26 %, 6/2014: 47 %).

Nejlepším výsledkem bylo 74 bodů, nejméně bylo naopak přiděleno bodů dvacet osm.

První otázka byla, stejně jako při každé zkoušce, zaměřena na prověření znalostí o pravidlech pro podnikové kombinace a přípravu konsolidovaných výkazů. Úkolem bylo sestavení konsolidovaného výkazu finanční situace skupiny skládající se z mateřského podniku, jednoho dceřiného a jednoho přidruženého podniku. Odpovědi na tuto otázku v průměru získaly 17 z 25 bodů, kdy nejvyšší počet dosažených bodů bylo 24 a celkem 8 z 10 adeptů na tuto otázku získalo alespoň polovinu z 25 bodů.

Z relativně vysokého počtu získaných bodů u odpovědi na první otázku, které adepti získali, je zřejmé, že většina adeptů se při přípravě na zkoušku zaměřuje na procvičování příkladů v oblasti konsolidací. Což je samozřejmě vhodné, ale na druhou stranu je z odpovědi na zbývající zkouškové otázky zřejmé, že adepti alokují na první otázku nepoměrně více času, a odpovědi na zbývající zkouškové otázky už nejsou dostatečně obsáhlé. Nejméně bylo u této otázky přiděleno 11 bodů.

Mezi nejčastější chyby a nedostatky patřily:

- Někteří opomněli snížit podmíněnou část pořizovací ceny společnosti Beta na její aktuální reálnou hodnotu, což mělo mít za následek zvýšení nerozděleného zisku společnosti Alfa.
- Většina uchazečů správně provedla výpočet nerealizovaných zisků ze vzájemných transakcí. Někteří z nich však nedokázali správně vyřešit situaci, kdy jedním z prodávajících byl přidružený podnik, a tedy kdy eliminace je provedena pouze ve výši podílu skupiny v přidruženém podniku jako snížení hodnoty investice vykazované ekvivalenční metodou.
- Komentování a vysvětlování výpočtů a úprav, včetně uvádění odkazů na související IFRS bylo u této otázky zcela zbytečné. Úkolem bylo pouze sestavení konsolidovaného výkazu, a proto za vysvětlující komentáře nejsou udělovány žádné body.
- Většina uchazečů sestavila odpověď na první otázku v podobě tabulky, kdy prováděli jednotlivé úpravy v samostatných sloupečkách. Takto je sice konsolidace prováděna v reálném životě, ale to je dáno zejména nutností dodržet podvojnost všech konsolidačních úprav. U této zkoušky je ale situace odlišná – bodované

jsou jednotlivé konsolidační úpravy promítnuté na jednotlivé samostatné řádky výkazů, a pro úspěšné složení zkoušky postačí získání alespoň poloviny z možných bodů.

- Zároveň je také zbytečnou ztrátou času sčítání hodnot na jednotlivých řádcích výkazů. Opět opakují, že body jsou udělovány za jednotlivé konsolidační postupy a úpravy a ne prokázání toho, že adept umí správně sčítat na kalkulačce.

Naopak potěšitelnou skutečností bylo to, že většina adeptů správně určila hodnotu čistých aktiv dceřiného podniku Beta k datu akvizice, a s tím související navýšení dlouhodobých hmotných a nehmotných aktiv skupiny.

V *druhé otázce* měli uchazeči za úkol připravit upravený výkaz o finanční situaci a výkaz o úplném výsledku z pracovních verzí těchto výkazů, do kterých měli promítnout úpravy vyplývající z dodatečných informací, a následně sestavit i výkaz změn vlastního kapitálu. Odpovědi na tuto otázku v průměru získaly 14 z 25 bodů, kdy nejvyšší počet dosažených bodů byl 23 a celkem 7 z 10 adeptů na tuto otázku získalo alespoň polovinu z 25 bodů. Nejméně bylo u této otázky přiděleno 7 bodů.

Nejčastější chyby a nedostatky:

- Stále jen relativně malý počet uchazečů si správně poradil s promítnutím změny zůstatku odložené daně. Pohyb odložené daně z přechodných rozdílů vzniklých přeceněním aktiv účtovaných přes vlastní kapitál má být promítnut proti dané položce vlastního kapitálu a vykázán jako součást ostatního úplného výsledku za běžné účetní období.
- Někteří neprovedli úpravu vyplývající ze znehodnocení dluhového finančního aktiva klasifikovaného v kategorii v reálné hodnotě s dopadem do ostatního úplného výsledku (FVOCI) jako náklad ve výkazu zisku a ztrát proti snížení záporného fondu z přecenění tohoto aktiva.
- Někteří uchazeči zbytečně ztratili body tím, že nesestavili výkazy, do kterých jako počáteční hodnoty měly být uvedeny částky z pracovní verze výkazů, a namísto toho řešení příkladu začali výpočty a popisováním jednotlivých úprav. Další ztrátou cenného času byly výpočty mezisoučtů a součtů ve výkazech. Sice bylo možné získat bod za přenesení čistého zisku a ostatního úplného výsledku běžného účetního období z výkazu o úplném výsledku do výkazu změn vlastního kapitálu, ale tento bod byl udělen za uvedení i vymyšlených hodnot, pokud byly v obou zmíněných výkazech shodné.
- Komentování a vysvětlování výpočtů a úprav, včetně uvádění odkazů na související IFRS bylo i u této otázky zcela zbytečné. Úkolem bylo pouze sestavení výkazů, a proto za vysvětlující komentáře nejsou udělovány žádné body.

Naopak potěšitelný byl relativně velký počet uchazečů, kteří zcela či alespoň podstatně správně provedli všechny úpravy týkající se práva užívat najatý majetek. Stejně tak si většina adeptů správně poradila s eliminací položky Účet nejasných plateb.

Ve *třetí otázce* měli uchazeči okomentovat účetní ošetření určitých položek a transakcí, navržených asistentem finanční ředitelky veřejně obchodované společnosti, z pohledu IFRS, a případně navrhnout jejich opravu. Tato otázka testovala ve čtyřech podotázkách znalosti IFRS v oblasti vykazování aktiv pořízených formou leasingu, vykazování výpůjčních nákladů při použití efektivní úrokové sazby, dopadu retrospektivní aplikace na srovnávací údaje ve výkazech účetní závěrky a charakteru biologických aktiv. Průměrný počet získaných bodů u této otázky byl 8 z 25, kdy nejvyšší počet dosažených bodů byl 15, a pouze 2 z 10 adeptů za tuto otázku získali alespoň polovinu z maximální dotace 25 bodů. Nejméně byl v tomto případě udělen 1 bod.

Nejčastější chyby a nedostatky u třetí otázky:

- Příliš stručné odpovědi, bez podložení relevantními IFRS definicemi a pravidly. U tohoto bodu zdůrazňují slovo **relevantní** – některé odpovědi vypadaly spíše jako výpis teoretických pravidel bez jasného navázání na scénář uvedený v podotázce, a takovéto odpovědi nemohly získat ani polovinu možných bodů.
- U jednotlivých podotázek byly konkrétně vypsané otázky a nejasnosti, které asistent finanční ředitelce přednesl. A od uchazečů bylo očekáváno, že ve své odpovědi na tyto dotazy a nejasnosti adresně zareagují. Proto bylo zcela zbytečné například u první podotázky vypisovat pravidla pro vykazování leasingu na straně pronajímatele.
- Naopak část uchazečů u jednotlivých podotázek nezodpověděla všechny otázky a nezareagovala na všechny nejasnosti přednesené asistentem. Jako ilustraci tohoto nedostatku uvedu čtvrtou podotázku, ze které parafrázuji účetní ošetření zvolené asistentem:

1. Biologická aktiva – co to je za aktiva a proč je ve své závěrce společnost Epsilon neuvádí.
2. Mohla by biologická aktiva představovat zaměstnance?

Proto bylo plný počet bodů možné získat pouze, pokud adept:

1. Uvedl definici aktiva podle Koncepčního rámce IFRS.
2. Uvedl odkaz na IFRS řešící biologická aktiva.
3. Vysvětlil, že biologická aktiva jsou žijící zvířata či rostliny, které má účetní jednotka pod kontrolou.
4. S odkazem na definici aktiva a kritérium pro vykázání podle Koncepčního rámce vysvětlil, proč není možné vykazovat zaměstnance společnosti ve výkazu o finanční situaci.

Relativní obsáhlost odpovědi byla promítnuta i do hodnocení této podotázky šesti body.

Čtvrtá otázka byla rozdělena do dvou podotázek věnovaných primárně problematice událostí po datu účetní závěrky. Odpovědi na tuto otázku v průměru získaly 9 z 25 bodů, kdy nejvyšší počet dosažených bodů byl 13, a pouze tento jeden uchazeč v této otázce získal alespoň polovinu z dostupných 25 bodů. Nejméně byl za čtvrtou otázku přidělen jeden bod.

V první podotázce měli uchazeči možnost získat až 8 bodů připravením přehledu pravidel IFRS pro rozhodování, zda má být událost, ke které došlo mezi datem účetní závěrky a datem, kdy byla tato závěrka schválena ke zveřejnění, promítnuta jako retrospektivní úprava této závěrky, či má být popsána v příloze k účetní závěrce. Odpovědi na tuto podotázku byly většinou dobré. Překvapivě někteří z adeptů se mylně věnovali popisu retrospektivních úprav vlivem změn účetních pravidel či oprav chyb, ačkoliv v zadání úkolu byl jasně zmíněn IAS 10 *Události po datu účetní závěrky*.

Ve druhé podotázce čtvrté otázky měli uchazeči aplikovat teoreticky popsaná pravidla z první podotázky na čtyři události po datu účetní závěrky. Odpovědi na tuto podotázku byly většinou dobré, i když příliš stručné s ohledem na její bodovou dotaci. Někteří z adeptů u třetí události chybně navrhli vykázání rezervy na restrukturalizaci v účetní závěrce k 31. 1. 2018, ačkoliv podmínky pro tvorbu této rezervy byly splněny až 10. 2. 2018. Překvapivé bylo, že i většina z těchto odpovědí správně uvedla výpis těchto podmínek podle IAS 37 *Rezervy, podmíněná aktiva a podmíněné závazky*.

Na závěr stručné poučení z chyb, které se opakuje z minulých zkoušek:

- Hlídejte si rozvržení času, většinou je potřeba alespoň stručně v hlavních bodech odpovědět na všechny čtyři otázky a související podotázky, abyste si zajistili bezpečné splnění minimálního limitu pro úspěšné složení zkoušky.
- V případě slovních odpovědí posuďte nutný rozsah odpovědi tak, aby odpovídal bodovému hodnocení otázky, například na otázku dotovanou čtyřmi body nestačí odpovědět jen jednou větou. Vždy mějte na paměti, že odpověď „jak“, která není podložena argumenty „protože“, nemůže získat ani poloviční počet z možných bodů.
- Na druhou stranu, pokud je požadováno sestavení výkazu jako takového, je zbytečnou ztrátou času výpočty jakkoliv komentovat a vysvětlovat, protože body jsou udělovány pouze za sestavení výkazů a do nich provedené úpravy.
- Obdobně je zbytečnou ztrátou času opisovat do řešení hlavní body ze situace v zadání otázky.
- Pečlivě si přečtěte zadání otázek 3 a 4, abyste správně určili, na co se máte ve slovní části odpovědi soustředit. Za odpovědi nad rámec daného úkolu nejsou udělovány žádné bonusové body.
- Vhodným způsobem si označujte výsledky dílčích výpočtů, které je pak nutné promítnout na více míst v účetních výkazech nebo jiných záznamech. Například pokud vypočítáte částku ročních odpisů budovy, dostanete plný počet bodů pouze při jejím promítnutí do nákladů ve výkazu zisku a ztráty i do zůstatku aktiva ve výkazu o finanční situaci.
- Nespolehejte se jen na studium teoretických pravidel jednotlivých standardů a interpretací, důležitou součástí vaší přípravy na zkoušku by mělo být i propočítání příkladů aplikujících tato teoretická pravidla na konkrétních scénářích.

Pokuste se „složit“ některou z minulých zkoušek za podmínek obvyklých při skutečné zkoušce, abyste si udělali představu o rozsahu a náročnosti zkoušky.

ZKOUŠKA Č. 11 – FINANČNÍ ŘÍZENÍ

Zkoušku absolvovalo 5 adeptů certifikace, úspěšně tři z nich. Úspěšnost zkoušky (v %) je níže uvedena ve srovnání s předchozími zkouškovými termíny.

6/2018	12/2017	6/2017	12/2016	6/2016	12/2015	6/2015	12/2014	6/2014	12/2013	6/2013	12/2012
60,00	0,00	-	100,00	66,67	100,00	57,14	66,67	69,23	83,33	53,33	81,25

Dosažené body se pohybovaly mezi 26 a 85 body.

Zkouškové zadání bylo tradičně tvořeno případovou studií (s maximální dotací 40 bodů) a čtyřmi příklady, ze kterých si uchazeči volili k řešení 3 z nich (každý příklad s maximální dotací 20 bodů).

Těžištěm *komplexní případové studie* za 40 bodů byla problematika úrokových swapů, u které zkouškový syllabus předpokládá komplexní znalost. Výkony uchazečů byly značně nevyrovnané, kdy trojice z nich získala méně než čtvrtinu bodů, zatímco zbývající dva uchazeči získali v průměru kolem 30 bodů. Celková úspěšnost v důsledku toho dosáhla 41 %. Relativně úspěšní řešitelé chybovali především při výpočtech, kdy často správně uvedenému výpočtu neodpovídal výsledek, případně se adept přehlédnul v záplavě údajů, které obsahovalo zadání. Naproti tomu méně úspěšní řešitelé vykazovali neznalost čisté teorie očekávání, na které je založen výpočet očekávaných úrokových sazeb, příp. dalších teorií vysvětlujících tvar výnosové křivky. Dva uchazeči se následně v dalších úkolech ani vůbec nepokusili o výpočet současné hodnoty zadaného swapu.

Průměrná úspěšnost řešení u všech příkladů dosáhla 47 %. Konkrétní příklady, problémy a chyby byly následující:

- *Příklad č. 1* se soustředoval na dividendovou politiku. Příklad si zvolila trojice uchazečů a jejich řešení bylo značně úspěšné s průměrným ziskem 14,7 bodů (73% úspěšnost). Žádný problém nedělal první úkol vypočítat maximální možnou výši dividend zohledňující omezení zákona o obchodních korporacích. Problémy tak činil pouze druhý úkol, ve kterém uchazeči měli představit teorie vysvětlující vztah mezi dividendovou politikou a tržní hodnotou firmy. Zde řešení kolísalo od zcela správné odpovědi až po zcela prázdné řešení.
- *Příklad č. 2* si zvolila trojice uchazečů a s pouhou 27% úspěšností se zařadil mezi nejnáročnější. Od adeptů očekával výpočet dopadů akvizice s využitím ukazatele P/E. Problémy činil hned samotný výpočet ukazatele P/E, který porovnává tržní cenu akcií s čistým ziskem, zatímco uchazeči často volili zisk před zdaněním a úroky (EBIT). Kromě toho činilo problémy určení zadlužení jako poměr dluhu k celkové kapitálové struktuře, kdy většina uchazečů porovnávala naprosto nelogicky dluh se ziskem po akvizici.
- *Příklad č. 3* si zvolili všichni uchazeči a u většiny se ukázal jako správná volba. Průměrná úspěšnost totiž dosáhla 67 %, přičemž dokonce trojice uchazečů získala buďto plný počet bodů nebo ztratila z plného počtu maximálně dva body. Úkolem bylo určit peněžní toky investičního projektu a následně s nimi vypočítat vnitřní výnosové procento a modifikované vnitřní výnosové procento. Kromě totální neznalosti u jednoho uchazeče se v ostatních případech ukázala problémem pouze počáteční pořizovací cena investice, která byla placena ve dvou splátkách v různých letech, což řada uchazečů opomenula zohlednit.
- *Příklad č. 4* volila čtveřice uchazečů. Tento příklad se 74% úspěšností řešení byl nejjednodušší. Hlavní úkol spočíval ve výpočtu dopadů akvizice, při které stávající společnost převezme druhá. Konkrétně šlo o vyčíslení dopadů investice na ziskovost a dále na zadlužení zúčastněných podniků. Právě výpočet zadlužení se ukázal jako problematický, kdy většina uchazečů srovnávala zisky s dluhy místo toho, aby dluhy srovnala se zisky. Dále činilo potíže posoudit dopady akvizice z pohledu vlastníků.

Výše uvedené dílčí komentáře lze shrnout do následujících doporučení:

- Hodnocen je též postup řešení. Proto lze jen doporučit, aby adepti své postupy řešení zaznamenali, protože jedině tak mají nárok na alespoň dílčí bodový zisk.
- Předmět Finanční řízení navazuje na první stupeň Manažerské finance. Nemělo by se proto stávat, že uchazeč např. není schopen vypočítat vnitřní výnosové procento, byť se jedná o zcela základní druh učiva již předmětu Manažerské finance.
- Případová studie představuje 40 % celkové bodové dotace. V zadání přitom poměrně věrně kopírovala vzorový příklad z podkladové učebnice. Extrémní rozložení bodů dosažených z případové studie ukazuje, že někteří adepti přesto k případové studii přistoupili, jako kdyby problematiku nikdy nestudovali, ačkoliv představovala oblast, u které zkouškový syllabus předepisuje hlubokou komplexní znalost. Na základě neuspokojivých výsledků lze jen doporučit pečlivou přípravu a její optimalizaci směřovat úsilí právě do oblastí označených zkouškovým syllabem jako KZ.

ZKOUŠKA Č. 12 – PODNIKOVÝ MANAGEMENT

Zkoušku absolvovali 2 adepti systému certifikace, oba s úspěšným výsledkem. Úspěšnost zkoušky (v %) je níže uvedena ve srovnání s předchozími zkouškovými termíny.

6/2018	12/2017	6/2017	12/2016	6/2016	12/2015	6/2015	12/2014	6/2014	12/2013	6/2013	12/2012
100,00	100,00	87,50	100,00	50,00	80,00	75,00	88,89	100,00	85,71	100,00	100,00

Zkouškové zadání bylo standardně rozděleno do tří částí – testové otázky (20 otázek s maximální dotací 20 bodů), otázky s volnou odpovědí (5 otázek s maximální dotací 20 bodů), 4 případové studie (každá s maximální bodovou dotací 20 bodů), z nichž si uchazeči k řešení vybírají 3.

Celkem bylo uchazečům přiděleno 55 a 82 bodů.

V případě testových otázek bylo dosaženo úspěšnosti 70 %, průměrně bylo přiděleno 14 bodů.

Méně úspěšná byla již část otázek s volnou odpovědí, kde bylo průměrně uděleno 9,5 bodu, čemuž odpovídá úspěšnost v této části 47,5 %. V jednom případě zůstaly tři otázky zcela bez odpovědi, což se na úspěšnosti řešení této části velmi projevilo (s ostatními otázkami si přitom dotyčný poradil téměř stoprocentně), ve druhém případě byla vynechána jedna otázka, možná zbytečně byly body ztraceny u páté otázky, kde měly být mj. uvedeny strategické cíle, které by měli umět vytipovat představitelé správy společnosti (ostatní otázky byly zvládnuty téměř stoprocentně).

Oba uchazeči volili k řešení stejné případové studie. Úspěšnost v této části zkoušky dosáhla 75 %, body uděleny od 34 do 56). S ohledem na počet účastníků a na výsledky, kterých dosáhli, je třeba dodat jen to, že body, které nebyly získány, se týkaly zejm. neúplných odpovědí či nezodpovězení všech úkolů. Až na malé drobnosti bylo řešení u všech studií velmi povedené (jeden uchazeč získal za dvě studie, resp. jejich řešení, plný počet bodů).

ZKOUŠKA Č. 13 – AUDITING A VNITŘNÍ KONTROLA

Zkoušku absolvovali 4 adepti systému certifikace, přičemž všichni zvládli zkoušku úspěšně. Úspěšnost zkoušky (v %) je níže uvedena ve srovnání s předchozími zkouškovými termíny.

6/2018	12/2017	6/2017	12/2016	6/2016	12/2015	6/2015	12/2014	6/2014	12/2013	6/2013	12/2012
100,00	100,00	100,00	0,00	100,00	75,00 %	83,33 %	90,00 %	66,67 %	100,00 %	85,71 %	100,00 %

Celkové hodnocení jednotlivých testů se pohybovalo v rozpětí 59 – 78 bodů.

První část zkoušky cílila na podstatu, právní úpravu auditu a etiku, přičemž znalosti byly ověřovány zejména formou otázek s volnou odpovědí (zařazena byla také jedna otázka, ve které měli uchazeči u uvedených tvrzení označit, zda je tvrzení správné či nesprávné). Body byly přidělovány v rozpětí 7 – 11 z dvaceti možných (průměrně bylo v této části zkoušky dosaženo 9,25 bodu, čemuž odpovídá 46% úspěšnost v této části zkoušky). V rámci výběru správných tvrzení (otázka první) se jako problematické jeví nejvíce otázky, které směřovaly na souběh výkonu auditorské činnosti statutárním auditorem v rámci pracovněprávního vztahu a jako společníka auditorské společnosti. Chybovalo se ale také v tom, co se rozumí auditorskou činností, resp., zda se jí rozumí pouze provádění povinného auditu, což je základní otázka, na kterou by měli být schopni odpovědět všichni uchazeči. V jednom případě se objevila nesprávná odpověď, že auditorská společnost vykonává auditorskou činnost nikoli na vlastní účet, ale na účet klienta. Ve druhé otázce měli uchazeči uvést, jak dlouho minimálně musí být auditor nezávislý na účetní jednotce, u které provádí auditorskou činnost. Většina odpovědí byla neúplných či nesprávných, uchazeči uváděli různé dlouhé lhůty v rocích, přitom stačilo uvést, že jde o účetní období, za které se sestavuje ÚZ, až do vydání zprávy auditora. Třetí otázka cílila na pravidla, na kterých je postaven etický kodex. Uchazeči se s ní vypořádali více či méně dobře, nicméně plný výčet nebyl schopen uvést nikdo. Další otázka byla zaměřena na kontrolu kvality – opět více či méně se s ní uchazeči vypořádali dobře, pokud se objevily chyby nebo neúplné odpovědi, pak v tom, co se kontrolou kvality zjišťuje. Otázka pátá cílila na řídicí a kontrolní systém auditorské společnosti činila též více či méně problémy, byla také jednou z otázek, která byla zcela z řešení vynechána. Nikdo neodpověděl správně na otázku, zda je možné umožnit náhled do spisu statutárnímu orgánu auditované účetní jednotky – auditor může, ale nemusí, byla nejčastější odpověď, přitom výčet osob, které jsou oprávněny do spisu nahlížet, přímo definuje zákon o auditorech.

Druhá část týkající se auditu účetní závěrky obsahovala dva příklady. První příklad cílil na ověření vybraných položek konsolidované rozvahy. Úkolem bylo uvést, zda jsou zadané položky vykázány správně a zároveň opravit příp. zjištěné chyby. Za úplné a správné řešení příkladu mohli uchazeči získat 27 bodů, průměrně dosáhli zhruba poloviny (úspěšnost dosáhla 49 %), což bylo způsobeno zejm. tím, že v jednom případě zůstal tento příklad téměř bez řešení (body byly udělovány od 6 do 18 bodů). Chyby se vyskytovaly zejm. v případě položky výsledku hospodaření, ať již běžného či minulého období, kdy uchazeči nedospěli ke správné hodnotě. V druhém

příkladu/úkolů měli uchazeči uvést riziko, které může být spojené se zadanými položkami zásob, a dále příklady činností, které bude auditor v rámci ověřování provádět. S tímto příkladem se až na jednu výjimku vypořádali téměř stoprocentně, v jednom případě, možná jen zbytečným chybným přečtením otázky, nebyly posuzovány jednotlivé položky zásob (které byly zadány), ale odpověď směřovala pouze k zásobám obecně. Průměrně bylo v tomto příkladu dosaženo 11,25 bodu z maxima 13 bodů (úspěšnost 86,54 %), přičemž body byly udělovány v rozpětí 7 – 13 bodů.

Třetí část byla zaměřena na auditorské postupy před a po uzavření zakázky (znalosti byly ověřovány formou otázek s volnou odpovědí). Body byly udělovány v rozpětí 13 – 20 bodů (z maxima 20 bodů). Tato část zkoušky byla tedy uchazeči zvládnuta velmi dobře – průměrně bylo uděleno 16,5 bodu, čemuž odpovídá úspěšnost 82,5 %. Chyby se objevily zejm. u oblastí shrnutí závěru auditu (co obsahuje) a neobvyklé transakce a dohadné položky (o jakou se jedná činnost a jakou fázi auditu).

Čtvrtá část zaměřená na interní audit a vnitřní kontrolu patřila v případě červnové zkoušky k nejlépe zvládnutým. Body byly přidělovány od 17 do maxima 20 bodů, průměrně bylo dosaženo 18,5 bodu (92,5 % úspěšnost u této zkoušky). Zařazeny byly otázky, kde bylo úkolem určit, zda jde o správné či nesprávné tvrzení, zařazena byla také jedna otázka s volnou odpovědí. Více se chybovalo pouze v otázce první (určení zda jde o správné či nesprávné tvrzení), resp. u tvrzení b) – zda se i externí auditor může spoléhat na služby interního auditu, přičemž správně mělo být uvedeno, že jde o správné tvrzení.